

Predmet C-7/24

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

4. siječnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Retten i Svendborg (Danska)

Odluka od:

2. siječnja 2024.

Tužitelji:

Deutsche Rentenversicherung Nord

BG Verkehr

Tuženik:

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge for Marius Pedersen A/S

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial Gjensidige Forsikring
ASA, Norge for Marius Pedersen A/S

**RETEN I SVENDBORG (OPĆINSKI SUD U SVENDBORGU, DANSKA)
RJEŠENJE**

od 2. siječnja 2024.

Predmet [omissis]

Deutsche Rentenversicherung Nord
[omissis]

protiv

GJENSIDIGE FORSIKRING, DANSK FILIAL AF GJENSIDIGE FORSIKRING
ASA, NORGE koji djeluje u ime MARIUS PEDERSEN A/S

i

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA, Norge
[omissis]

i

Predmet [omissis]

BG Verkehr
[omissis]

protiv

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge za
MARIUS PEDERSEN A/S
[omissis]

Ovu je odluku donio sudac [omissis] [kao sudac pojedinac].

Zahtjev za prethodnu odluku

UVODNA RAZMATRANJA

- 1 Ovaj se predmet odnosi na pitanje je li dansko društvo za osiguranje Gjensidige Forsikring A/S, koje djeluje u ime društva Marius Pedersen A/S, odgovorno za izvršenje povrata njemačkim javnopravnim društvima za mirovinsko osiguranje (pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti), BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord, povezanog sa smrću njemačkog državljanina (u daljnjem tekstu: osoba X) koja je posljedica nesreće na radu u Danskoj.
- 2 Osoba X je kao njemački zaposlenik imala mirovinsko osiguranje kod pravno obvezanih ustanova socijalne sigurnosti BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord, koje su u skladu s njemačkim pravom isplatila davanja udovici osobe X (u daljnjem tekstu: osoba Y).
- 3 Retten i Svendborg (Općinski sud u Svendborgu) odlučio je na temelju članka 267. drugog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) uputiti Sudu Europske unije prethodno pitanje o tumačenju članka 85. stavka 1.

Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako ga je Sud posljednji put tumačio u svojim presudama u predmetima C-428/92, DAK/Lærerstandens Brandforsikring, ECLI:EU:C:1994:222, i C-397/96, Kordel i dr., ECLI:EU:C:1999:432.

ČINJENICE U PREDMETU I TIJEK POSTUPKA

- 4 Osoba X je kao njemački zaposlenik bila obvezna imati javnopravno mirovinsko osiguranje kod ustanova BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord, koje su u skladu s člankom 46. stavkom 2. njemačkog Sozialgesetzbucha, Sechstes Buch (Zakonik o socijalnoj sigurnosti, Šesta knjiga) (SGB VI), obvezne isplatiti davanja nadživjelim osobama osiguranika. Javnopravno mirovinsko osiguranje dio je njemačkog sustava socijalne sigurnosti i njegov je cilj osigurati mirovine zaposlenika i nadživjelih osoba tih zaposlenika.
- 5 Došlo je do neslaganja između, s jedne strane, ustanova BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord i, s druge strane, društva Marius Pedersen A/S i njegova osiguravatelja od građanskopravne odgovornosti, odnosno društva Gjensidige Forsikring, u pogledu toga imaju li BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord pravo na povrat davanja koja su isplatili osobi Y, udovici osobe X.
- 6 Njemački državljanin, osoba X, ozlijedio se 15. srpnja 2015. dok je kao vozač koji obavlja izvoz za njemačko društvo DS Transport GmbH pomagao utovariti robu u svoj kamion, koji je registriran u Njemačkoj, na jednoj od poslovnih adresa društva Marius Pedersen A/S u Danskoj. Osoba X preminula je nedugo nakon toga od posljedica ozljeda zadobivenih u nesreći.
- 7 Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (Osiguranje za tržište rada) u Danskoj zatim je odlučio da osoba Y, udovica osobe X, nema pravo na davanja zbog nesreće sa smrtnom posljedicom na temelju danskog arbejdsskadesikringslovena (Zakon o osiguranju od ozljeda na radu) jer je osoba X bila osigurana u njemačkom sustavu socijalne sigurnosti, kao što je to prethodno navedeno (točka 4.).
- 8 Nakon smrti osobe X, BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili su davanja u skladu s njemačkim zakonom o socijalnoj sigurnosti osobi Y, udovici osobe X, te su u skladu s njemačkim pravom stupili u pravni položaj osobe Y prema štetniku.
- 9 Budući da je Marius Pedersen A/S, posredstvom svojeg društva za osiguranje od građanskopravne odgovornosti Gjensidige Forsikring, priznao da je odgovoran za naknadu štete u pogledu smrti osobe X koja se dogodila 15. srpnja 2015., BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord traže da im Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring nadoknade troškove davanja koja su ustanove isplatile udovici osobe X.
- 10 Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring odbili su izvršiti povrat koji su zatražili BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord, pri čemu su uputili

na činjenicu da se danskim nacionalnim pravom ne priznaje pravo na povrat u pogledu podnesenih zahtjeva za povrat jer je riječ o davanjima u pogledu kojih se ne može naplatiti tražbina u skladu s danskim pravom i jer se treba smatrati da je osoba Y, udovica osobe X, prema mišljenju društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring, imala pravo na davanja neovisno o uzroku smrti osobe X.

- 11 Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring nadalje navode da je osoba Y već primila naknadu štete za gubitak uzdržavatelja jer je Gjensidige Forsikring isplatio osobi Y na zahtjev njezina odvjetnika naknadu štete za gubitak uzdržavatelja izračunanu u skladu s danskim nacionalnim pravom. BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord tvrdili su da naknada štete nije isplaćena radi ispunjenja obveza jer Marius Pedersen A/S i Gjensidige Forsikring u trenutku isplate nisu djelovali u dobroj vjeri u pogledu zahtjeva za povrat koji su podnijeli BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord. Kad je riječ o naknadi štete za gubitak uzdržavatelja koju je Gjensidige Forsikring isplatio osobi Y, stranke se slažu da je tražbina izračunana i isplaćena u skladu s danskim nacionalnim pravilima o naknadi štete i da osoba Y ne može potraživati daljnju naknadu štete od društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring u skladu s danskim pravom.
- 12 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord podnijeli su 6. srpnja odnosno 12. srpnja 2018. tužbe protiv društva Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S, pri čemu su tvrdili da Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S trebaju priznati da su odgovorni prema ustanovama BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord za povrat davanja koja su BG [Verkehr] i Deutsche Rentenversicherung Nord obvezni isplatiti, te koja su isplatili, osobi Y u skladu s člankom 46. stavkom 2. njemačkog Zakonika o socijalnoj sigurnosti, Šesta knjiga (SGB VI).

ODREDBE NACIONALNOG PRAVA I NACIONALNA SUDSKA PRAKSA

Lovbekendtgørelse 2018-08-24 nr. 1070 om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven) (Pročišćeni tekst Zakona br. 1070 od 24. kolovoza 2018. o odgovornosti za naknadu štete) (Zakon o odgovornosti za naknadu štete)

- 13 U skladu s člankom 1. stavkom 1. Zakona o odgovornosti za naknadu štete: *„Osoba koja je odgovorna za tjelesnu ozljedu plaća naknadu štete za gubitak prihoda, zdravstvene troškove i druge gubitke koji su posljedica ozljede, kao i naknadu za pretrpljenu bol i patnju.”*
- 14 U skladu s člankom 13. stavkom 1. Zakona o odgovornosti za naknadu štete: *„Naknada štete za gubitak uzdržavatelja za bračnog ili izvanbračnog druga iznosi 30 % štete za koju se treba pretpostaviti da bi preminula osoba primila u slučaju potpunog gubitka sposobnosti zarađivanja (vidjeti članke 5. do 8.). Međutim, naknada štete iznosi najmanje 644 000 danskih kruna, osim u iznimnim okolnostima.”*

15 U skladu s člankom 17. stavkom 1. Zakona o odgovornosti za naknadu štete: *„Davanja na temelju socijalnog zakonodavstva, uključujući davanja za nezaposlenost, medicinsku pomoć, mirovine na temelju zakonodavstva o socijalnim mirovinama i davanja na temelju Zakona o osiguranju od ozljeda na radu, na koja oštećenik ili nadživjela osoba ima pravo, ne mogu biti osnova zahtjeva za povrat podnesenog protiv štetnika koji je odgovoran za naknadu štete. [...]”*

16 U skladu s člankom 26a. stavkom 1. Zakona o odgovornosti za naknadu štete: *„Osobi koja namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzroči smrt druge osobe može se naložiti da plati odštetu nadživjelim osobama koje su bile u posebno bliskoj vezi s preminulom osobom.”*

Lovbekendtgørelse 2022-08-19 nr. 1186 om arbejdsskadesikring (arbejdsskadesikringsloven) (Pročišćeni tekst Zakona br. 1186 od 19. kolovoza 2022. o osiguranju od ozljeda na radu) (Zakon o osiguranju od ozljeda na radu)

U skladu s člankom 19. stavkom 1. Zakona o osiguranju od ozljeda na radu: *„Ako ozljeda na radu ima smrtni ishod, nadživjeli bračni drug ima pravo na [...] ako je brak sklopljen prije nego što se dogodila ozljeda na radu i ako je izvanbračna zajednica postojala u trenutku kad je oštećenik preminuo. [...]”*

U skladu s člankom 20. stavkom 1. Zakona o osiguranju od ozljeda na radu: *„Osoba koja ima pravo na prijelazni iznos na temelju članka 19. stavaka 1. do 3. i koja je zbog smrti oštećenika izgubila uzdržavatelja, ili čiji su egzistencijalni uvjeti na neki drugi način narušeni zbog njegove smrti, ima pravo na naknadu štete u tom pogledu. Naknada štete se određuje u skladu sa stupnjem ovisnosti i sposobnošću nadživjele osobe da se uzdržava, pri čemu se uzimaju u obzir dob, zdravstveno stanje, obrazovanje, zaposlenje, ovisnost i financijska situacija.”*

U skladu sa stavkom 2.: *„Naknada štete se odobrava u obliku kontinuiranog davanja na određeno vrijeme, koje će iznositi 30 % godišnje plaće preminule osobe u skladu s člankom 24. Naknada štete se isplaćuje s učinkom od datuma smrti u mjesečnim obrocima za svaki mjesec unaprijed tijekom 12 mjeseci. Razdoblje se može odrediti na najviše 10 godina. Međutim, ako se povodom smrti isplati posmrtna pripomoć, to se davanje isplaćuje tek po završetku razdoblja isplate naknade u slučaju smrti bračnog druga. Ako je preminula osoba primala kontinuiranu naknadu štete za gubitak sposobnosti zarađivanja u skladu s ovim Zakonom, naknada štete za gubitak uzdržavatelja isplaćuje se tek od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon smrti.”*

U skladu sa stavkom 3.: *„Davanja na temelju stavka 2. ne mijenjaju se tijekom predviđenog razdoblja, osim ako se davanje djelomično ili u cijelosti pretvori u paušalni iznos ili ako korisnik premine.”*

17 U skladu s člankom 77. stavkom 1. Zakona o osiguranju od ozljeda na radu: *„Davanja na temelju Zakona ne mogu biti osnova zahtjeva za povrat podnesenog*

protiv štetnika koji je odgovoran za naknadu štete nanesene oštećenicima ili nadživjelim osobama, [...]. Zahtjevi oštećenikâ ili nadživjelih osoba za naplatu tražbina podneseni protiv štetnika smanjuju se ako su davanja isplaćena ili ih treba isplatiti osobama o kojima je riječ u skladu s ovim Zakonom.”

Danska sudska praksa

- 18 U pogledu članka 93. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971., odnosno prethodno primjenjive odredbe, podnesen je zahtjev za prethodnu odluku Sudu (presuda od 2. lipnja 1994. u predmetu C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222) povodom presude U 1995 341 Ø Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok, Danska). U tom je predmetu utvrđeno da se člankom 17. stavkom 1. i člankom 22. stavkom 2. danskog Zakona o odgovornosti za naknadu štete ne sprečava inozemnu ustanovu socijalne sigurnosti da zatraži povrat isplaćenih davanja iz sustava socijalne sigurnosti.
- 19 Højesteret (Vrhovni sud, Danska) je naknadno donio presudu u predmetu U 2002 573 H. Taj se predmet odnosio na zahtjev njemačkog poslodavca za povrat plaće tijekom bolovanja, zdravstvenih troškova i mirovine isplaćenih njemačkom brodaru koji se ozlijedio dok je radio u Danskoj.
- 20 U tom je postupku Højesteret (Vrhovni sud) (vidjeti predmet U 1999 773 H) odbio uputiti Sudu Europske unije prethodna pitanja u pogledu tumačenja tadašnjeg članka 93. (sadašnji članak 85.). Højesteret (Vrhovni sud) je u obrazloženju odluke naveo da je iz sudske prakse Suda
- „jasno da članak 93. stavak 1. Uredbe Vijeća br. 1408/71 (članak 52. Uredbe Vijeća br. 3) treba tumačiti na način da se tom odredbom uređuje samo izbor prava u pogledu prava ustanove na povrat u odnosu na štetnika i da zahtjev ustanove ne može, čak ni u slučajevima u kojima je riječ o neovisnom zahtjevu u skladu s točkom (b), premašivati iznos zahtjeva koji oštećenik može podnijeti protiv štetnika na temelju pravnih pravila primjenjivih na odnos između njih, odnosno, općenito, prava mjesta u kojem je nastala šteta.”*
- 21 Højesteret (Vrhovni sud) je u svojoj odluci uputio, među ostalim, na presudu Suda u predmetu 78/72, Ster, ECLI:EU:C:1973:51, u kojoj je Sud u točki 3. utvrdio da *„izravno pravo ustanove odgovorne prema odgovornoj trećoj strani proizlazi iz činjenice da osoba koja prima davanja ima pravo, na državnom području države u kojoj je šteta nastala, potraživati naknadu štete od te treće strane”* i da ta ustanova ne može *„potraživati od odgovorne treće strane nikakvu isplatu osim one koju može zatražiti osoba koja je pretrpjela štetu ili njezini uzdržavanci”*.
- 22 Højesteret (Vrhovni sud) je potom u predmetu U 1999 773 H zaključio da iz članka 93. stavka 1. (sadašnjeg članka 85.) proizlazi da iznos poslodavčeva zahtjeva podnesenog protiv osiguravatelja od odgovornosti ne može premašivati iznos zahtjeva koji bi oštećenik u skladu s danskim pravom mogao podnijeti protiv strane koja je odgovorna za štetu. Kao izravna posljedica te odluke,

Højesteret (Vrhovni sud) je u predmetu U 2002 573 H utvrdio da je poslodavčev zahtjev u pogledu plaće i zdravstvenih troškova zastario (u skladu s danskim pravom), ali da je podnesen zahtjev za povrat poslodavčevih troškova u pogledu mirovine, iako iznos tog zahtjeva nije mogao premašivati iznos na koji bi oštećenik imao pravo u skladu s danskim pravom.

- 23 Kad je riječ o nedavnoj danskoj sudskoj praksi, može se uputiti na presudu Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok) od 2. ožujka 2020. (FED 2020 31 Ø) i presudu Højestereta (Vrhovni sud) od 8. prosinca 2021. (U 2022 1033 H), u kojima se razmatra slično pitanje. U tom je predmetu bila riječ o sudaru njemačkog para na danskoj autocesti, u kojem je jedan bračni drug preminuo, a drugi je bio ozlijeđen.
- 24 Taj se predmet odnosio na pitanje ima li Bundesbahnvermögen – Rechtsfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik Deutschland and Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten, Bezirksleistung Wuppertal pravo na povrat troškova od oštećenikova osiguravatelja, društva Codan Forsikring A/S, koje je priznalo odgovornost za naknadu štete.
- 25 Prema mišljenju Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok), iznos koji ustanova socijalne sigurnosti potražuje za povrat davanja isplaćenih u jednoj državi članici na temelju događaja koji se odvio u drugoj državi članici ne može premašivati iznos zahtjeva koji oštećenik može podnijeti u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj se ozljeda dogodila.
- 26 Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok) nadalje je naveo da obveza povrata troškova ustanove socijalne sigurnosti postoji samo ako je osiguravatelj, u ovom slučaju Codan Forsikring A/S, bio obavezan u skladu s danskim pravom isplatiti odgovarajući iznos naknade štete oštećeniku.
- 27 Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok) stoga je pretpostavio da, kako bi se mogla naplatiti oštećenikova tražbina, iznos davanja koja je oštećeniku isplatila pravno obavezana ustanova socijalne sigurnosti u Njemačkoj mora biti istovjetan iznosu tražbine koji oštećenik može naplatiti u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj se ozljeda dogodila, odnosno u skladu s danskim pravom.
- 28 Podnesena je žalba Højesteretu (Vrhovni sud) protiv presude Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok). U skladu s odlukom Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok), Højesteret (Vrhovni sud) je u svojoj presudi utvrdio da iznos zahtjeva ustanove socijalne sigurnosti ne može premašivati iznos zahtjeva koji oštećenik može podnijeti protiv štetnika u skladu s pravilima zakonodavstva koje se primjenjuje na odnos između oštećenika i štetnika.
- 29 Højesteret (Vrhovni sud) nije odlučio o tome može li se od društva Codan Forsikring A/S zatražiti povrat udovičinih mirovinskih davanja i *Sterbegelda* (posmrtna pripomoć) izračunanog i isplaćenog u skladu s njemačkim pravom jer je Højesteret (Vrhovni sud) u konkretnim okolnostima zaključio da je Codan Forsikring A/S u dobroj vjeri i radi ispunjenja obveza udovici koja boravi u

Njemačkoj isplatio naknadu štete za gubitak uzdržavatelja izračunanu u skladu s danskim pravom.

- 30 Højesteret (Vrhovni sud) je nadalje naveo da je u dovoljnoj mjeri utvrđeno da su troškovi koji su nastali Krankensversicherungu für Bundesbahnbeamten po svojoj prirodi bili obuhvaćeni izrazom „zdravstveni troškovi i drugi gubici” iz članka 1. Zakona o odgovornosti za naknadu štete.
- 31 Osim toga, valja istaknuti i da su se u ovom predmetu stranke slagale u pogledu toga da opseg zahtjeva za naknadu štete treba odrediti u skladu s danskim pravom i da stoga iznos tog zahtjeva ne može premašivati iznos zahtjeva koji oštećenik može podnijeti protiv štetnika u skladu s danskim pravom.

PRAVO UNIJE

- 32 Odredba prava Unije na koju se ovaj predmet konkretno odnosi jest članak 85. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Ta odredba odgovara članku 93. stavku 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971., odnosno prethodno primjenjivoj odredbi, i članku 52. Uredbe Vijeća br. 3 od 25. rujna 1958.

ARGUMENTI STRANAKA

- 33 **BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord** u postupku tvrde da je na njih prenesena tražbina osobe Y protiv društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring A/S u skladu s člankom 116. stavkom 1. njemačkog Zakonika o socijalnoj sigurnosti, Zehntes Buch (Deseta knjiga) (SGB X). BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord od društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring A/S stoga potražuju povrat socijalnih davanja koja su BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili osobi Y prenošenjem njezina prava na potonje ustanove u odnosu na društvo Marius Pedersen A/S odnosno društvo Gjensidige Forsikring A/S. Uostalom, stranke to ni ne osporavaju.
- 34 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord nadalje tvrde da njihovo pravo na povrat u odnosu na društvo Marius Pedersen A/S odnosno društvo Gjensidige Forsikring A/S na temelju članka 85. stavka 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. treba odrediti u skladu s pravom države članice u kojoj BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord, kao pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti, imaju registrirano sjedište, odnosno u skladu s njemačkim pravom, i da se stoga člankom 17. stavkom 1. danskog Zakona o odgovornosti za naknadu štete ne isključuje pravo na povrat ustanova BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord u odnosu na društvo Marius Pedersen A/S odnosno društvo Gjensidige Forsikring A/S.
- 35 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord u tom pogledu tvrde da u skladu s člankom 85. stavkom 1. uvjete i opseg tražbine koja je na njih prenesena također

treba odrediti u skladu s pravom države članice u kojoj, kao pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti, imaju registrirano sjedište, odnosno u skladu s njemačkim pravom.

- 36 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord nadalje tvrde da, ako opseg njihove tražbine prema društvima Marius Pedersen A/S i Gjensidige Forsikring A/S treba odrediti u skladu s materijalnim pravilima države članice na čijem se državnom području ozljeda dogodila, odnosno u skladu s danskim pravom, time se ne isključuje pravo koje ustanove BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord imaju u odnosu na društvo Marius Pedersen A/S odnosno društvo Gjensidige Forsikring A/S u pogledu povrata socijalnih davanja koje su BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili osobi Y.
- 37 U potporu toj tvrdnji BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord upućuju na tumačenje članka 93. stavka 1. Uredbe br. 1408/71, odnosno prethodno primjenjive odredbe, koje je danski Højesteret (Vrhovni sud) iznio u presudi U 2002 573 H od 19. prosinca 2001.
- 38 Ta se presuda odnosila na pitanje zakonodavstvo koje države članice treba primijeniti radi rješavanja spora između stranaka i stoga na opseg prava na povrat pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti u odnosu na štetnika. Højesteret (Vrhovni sud) je znatnu važnost pridao činjenici da tražbina pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti ne može u pogledu iznosa premašivati tražbinu koju oštećenik može naplatiti u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj se ozljeda dogodila. Međutim, Højesteret (Vrhovni sud) nije odlučio o tome mora li tražbina pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti biti istovjetna ili na neki drugi način usporediva s tražbinom koju oštećenik može naplatiti u skladu s danskim pravom.
- 39 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord tvrde da članak 85. stavak 1. treba tumačiti na način da socijalna davanja koja su BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili udovici (udovičina mirovina) i tražbina koju udovica u skladu s danskim pravom može naplatiti od [štetnika] (odšteta za tjelesnu ozljedu i naknada štete za gubitak uzdržavatelja) ne moraju biti istovjetni ili na neki drugi način usporedivi po prirodi kako bi ih se moglo naplatiti. BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord u tom pogledu tvrde da tražbina, kad je riječ o iznosu, jednostavno ne može premašivati tražbinu koju oštećenik može naplatiti u skladu sa zakonom države članice u kojoj se ozljeda dogodila, odnosno u skladu s danskim pravom.
- 40 BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord navode da bi, s obzirom na to da svaka država članica mora priznati subrogaciju pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti u skladu s člankom 85. stavkom 1., bilo protivno toj odredbi kada bi država članica morala priznati pravo na subrogaciju pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti ako ta država članica istodobno može djelotvorno spriječiti naplatu tražbine. BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord tvrde da cilj te odredbe nije bio onemogućiti pravno obvezanu ustanovu socijalne

sigurnosti da naplati tražbinu od štetnika zbog nepostojanja istovjetnosti između davanja koja se mogu zatražiti u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj pravno obvezana ustanova socijalne sigurnosti ima registrirano sjedište i zakonodavstvom države članice u kojoj se ozljeda dogodila.

- 41 Naposljetku, BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord ističu da, neovisno o tome treba li uvjete i opseg tražbine koja je prenesena na njih i čija se naknada traži odrediti u skladu s danskim ili njemačkim pravom, kako bi društvo Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S bilo odgovorno za izvršenje povrata ustanovi Deutsche Rentenversicherung Nord, ne zahtijeva se da socijalna davanja koja su BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili osobi Y i tražbina koju osoba Y može naplatiti od društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring A/S budu usporedivi po prirodi u skladu s danskim pravom. Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S stoga moraju nadoknaditi socijalna davanja koja su BG Verkehr i Deutsche Rentenversicherung Nord isplatili osobi Y.
- 42 Tijekom postupka **Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S** tvrde da se Uredbom br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti od 29. travnja 2004. uređuje samo pitanje može li se na tužitelja prenijeti oštećenikova tražbina, a ne postoji li u skladu s danskim pravilima pravna osnova za zahtjev za povrat koji je podnio tužitelj.
- 43 Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring A/S nadalje tvrde da je odlučujući čimbenik u pogledu tužiteljeva prava na povrat to ima li oštećenik u skladu s danskim pravom pravo na davanja čiji povrat tužitelj potražuje (vidjeti, među ostalim, odluku Højestereta (Vrhovni sud) u predmetima U 1999 773 H i U 2022 1033 H), te da to nije slučaj jer zahtjev za kontinuiranu udovičinu mirovinu u skladu s njemačkim pravom ne odgovara zahtjevu za puni iznos naknade štete za gubitak uzdržavatelja u skladu s danskim pravom.
- 44 Tvrdi se da se zahtjev za povrat mirovinskih davanja isplaćenih udovici preminule osobe zbog pretrpljene štete treba smatrati neovisnim o smrti preminule osobe u nesreći na radu jer se treba smatrati da udovica preminule osobe ima pravo na davanja neovisno o uzroku smrti.
- 45 Iako Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring priznaju da njemačke ustanove za osiguranje u biti imaju pravo na povrat, tvrde da u skladu s člankom 77. stavkom 1. prvom rečenicom Zakona o osiguranju od ozljeda na radu davanja na temelju tog zakona ne mogu biti osnova „zahtjeva za povrat podnesenog protiv štetnika koji je odgovoran za naknadu štete” nanесenu udovici preminule osobe. Nadalje, u skladu s člankom 77. stavkom 1. drugom rečenicom tog zakona, zahtjev nadživjele osobe (udovice) podnesen protiv štetnika koji je odgovoran za naknadu štete (u ovom slučaju društva Marius Pedersen A/S odnosno društva Gjensidige Forsikring) treba smanjiti ako su „davanja isplaćena ili ih treba isplatiti osobama o kojima je riječ u skladu s ovim zakonom”. Stoga se tvrdi da treba smatrati da podnošenje zahtjeva za povrat ustanova za osiguranje

odnosno tužiteljâ nije moguće ako treba smatrati da davanja zamjenjuju davanja obuhvaćena člankom 20. Zakona o osiguranju od ozljeda na radu u pogledu prava nadživjelih osoba na naknadu štete za gubitak uzdržavatelja.

- 46 Marius Pedersen A/S odnosno Gjensidige Forsikring nadalje tvrde da je to stajalište u skladu s odlukom Suda EFTA-e u predmetu E-11/16, Mobil Betriebskrankenkasse/Tryg Forsikring, presuda od 20. srpnja 2017., u skladu s kojom iznos zahtjeva za povrat na temelju Uredbe ne može premašivati iznos jednog ili više zahtjeva koje oštećenik može podnijeti protiv štetnika u skladu s pravom mjesta u kojem se ozljeda dogodila.

POZADINA PITANJA

- 47 U načelu ne postoji neslaganje u pogledu toga da pravno obvezana ustanova socijalne sigurnosti u jednoj državi članici ima, u skladu s člankom 85. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004., pravo na povrat u odnosu na štetnika na temelju događaja koji dovodi do nastanka odgovornosti u drugoj državi članici, neovisno o odredbi nacionalnog prava te druge države članice, u ovom slučaju članka 17. stavka 1. danskog Zakona o odgovornosti za naknadu štete.
- 48 Međutim, postoji neslaganje u pogledu toga zakonodavstvom koje se države članice određuje opseg tražbine koja je prenesena na pravno obvezanu ustanovu socijalne sigurnosti.
- 49 Postoji neslaganje i u pogledu toga zahtijeva li se pravom na povrat ustanove socijalne sigurnosti, ako se opseg takve tražbine treba odrediti u skladu s materijalnim pravilima države članice u kojoj je šteta nastala, da socijalna davanja čiji se povrat traži budu usporediva po prirodi s davanjima čiju isplatu oštećenik može zatražiti u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj se ozljeda dogodila.
- 50 Postoji neslaganje i u pogledu toga što se podrazumijeva, ako se to zahtijeva, pod izrazom „po prirodi” i uvjetuje li se time samo da tražbina za koju je zatražena naplata ne može u pogledu iznosa premašivati tražbinu čiju naplatu oštećenik može zatražiti u skladu s pravom države članice u kojoj se ozljeda dogodila.
- 51 U danskom pravu razmatra se i priroda elemenata naknade štete koju oštećenik ili nadživjele osobe oštećenika mogu zatražiti zbog tjelesne ozljede. Zakon o odgovornosti za naknadu štete stoga sadržava odredbe u skladu s kojima se naknada štete može zatražiti za druge gubitke, gubitak zarade, bol i patnju, trajnu ozljedu, gubitak sposobnosti zarađivanja, gubitak uzdržavatelja, prijelazni iznos u slučaju smrti i naknadu za štetni događaj. Većina elemenata također je ograničena na određeni iznos.
- 52 U članku 77. Zakona o osiguranju od ozljeda na radu navodi se i da je naknada štete izračunana u skladu sa Zakonom o odgovornosti za naknadu štete podredna

naknadi štete koju oštećenik ili nadživjele osobe mogu zatražiti u skladu sa Zakonom o osiguranju od ozljeda na radu i da naknada štete zbog ozljeda na radu ne može biti osnova zahtjeva za povrat podnesenog protiv štetnika koji je odgovoran za štetu.

- 53 Ni Zakonom o odgovornosti za naknadu štete ni Zakonom o osiguranju od ozljeda na radu nadživjeloj osobi ne dodjeljuje se pravo na udovičinu mirovinu one prirode i na onaj način kako su utvrđeni u člancima 64. i 65. Zakonika o socijalnoj sigurnosti, Šesta knjiga (SGB VI). Stoga se ne može lako utvrditi istovjetnost između zahtjeva za naknadu štete koji je podnijela ustanova socijalne sigurnosti koja traži povrat i odgovarajućeg elementa ili odgovarajućih elemenata u Zakonu o odgovornosti za naknadu štete ili Zakonu o osiguranju od ozljeda na radu.
- 54 Slijedom toga, ne može se ni lako zaključiti može li se i, ako da, u kojoj mjeri zahtjev za povrat troškova koji su nastali ustanovi socijalne sigurnosti izvršiti u odnosu na štetnika.
- 55 Sudska praksa Suda Europske unije ograničena je u pogledu toga kako treba tumačiti članak 85. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. u odnosu na opseg tražbine koja se može prenijeti na pravno obvezanu ustanovu socijalne sigurnosti koja može zatražiti njezinu naplatu od štetnika (vidjeti, među ostalim, predmet C-397/96, Kordel i dr., ECLI:EU:C:1999:432, i predmet C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222).
- 56 Sud Europske unije u svojoj je sudskoj praksi, posljednji put u predmetu C-397/96, Kordel i dr., utvrdio da članak 93. stavak 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971., koji se primjenjivao u vrijeme nastanka činjenica, treba tumačiti na način da uvjete i opseg tražbine koju ustanova socijalne sigurnosti u smislu te uredbe ima protiv osobe koja je na državnom području druge države članice uzrokovala ozljedu koja je dovela do isplate davanja iz sustava socijalne sigurnosti koju je izvršila ta ustanova treba odrediti u skladu s pravom države članice koje se primjenjuje na ustanovu.
- 57 Nadalje, u predmetu C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222, Sud Europske unije priznao je i da se uvjeti i opseg prava na povrat koje ustanova socijalne sigurnosti u smislu te uredbe ima protiv osobe koja je na državnom području druge države članice uzrokovala ozljedu koja je dovela do isplate davanja iz sustava socijalne sigurnosti određuju u skladu sa zakonom države članice koji se primjenjuje na tu ustanovu.
- 58 Međutim, čini se da iz sudske prakse Suda nije jasno može li se materijalnim pravilima prava države članice u kojoj se ozljeda dogodila ograničiti pravo na povrat pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti ako davanja iz sustava socijalne sigurnosti čiji se povrat traži nisu istovjetna ili barem usporediva po prirodi s tražbinom čiju naplatu oštećenik može zatražiti u skladu s tim materijalnim pravilima.

Zaključak

S obzirom na prethodno navedeno, Retten i Svendborg (Općinski sud u Svendborgu), koji je prvostupanjski sud u ovom predmetu, smatra da je Sudu Europske unije potrebno uputiti prethodna pitanja kako su navedena u nastavku.

Retten i Svendborg (Općinski sud u Svendborgu) traži od Suda Europske unije da odgovori na sljedeće prethodno pitanje:

1. Treba li članak 85. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti tumačiti na način da, kako bi pravno obvezana ustanova imala pravo na povrat u skladu s tom odredbom, mora postojati pravna osnova u državi članici u kojoj se ozljeda dogodila za vrstu naknade štete ili odštete za koju se traži pravo na povrat, ili istovjetnog davanja, kao posljedice događaja u pogledu kojeg je za naknadu štete odgovoran štetnik u skladu s pravom mjesta u kojem se ozljeda dogodila?

2. siječnja 2024.

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT